

บทที่ 5

การสรุปผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงสภาพตลาดเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีและพฤติกรรมในการซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในเขตตำบลท่าทุ่งหลวง ทากาศและท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สภาพตลาดเบื้องต้นผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมี

ผู้ตอบแบบสอบถามมีพื้นที่การเพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นที่นา คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ ไม้ผล คิดเป็นร้อยละ 42.8 ในการเพาะปลูกประเภทไม้ผลนั้นส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.3 ประเภทการเพาะปลูกที่นาส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.3 ประเภทการเพาะปลูกพืชไร่ส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ 1 ไร่ และ 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.7 เท่ากัน ประเภทการเพาะปลูกพืชผักส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.7 เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่การใช้ปุ๋ยเคมีต่อพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีพื้นที่การใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 75.7 สูตรปุ๋ยเคมีที่ผู้ตอบแบบสอบถามนิยมใช้กับการเพาะปลูกไม้ผลนั้น ร้อยละ 40.3 นิยมใช้สูตร 15-15-15 ในการเพาะปลูกที่นา นั้น ร้อยละ 24.0 นิยมใช้สูตร 16-20-0 ในการเพาะปลูกพืชไร่ ร้อยละ 6.3 นิยมใช้สูตร 16-20-0 ในประเภทการเพาะปลูกพืชผัก สูตรที่นิยมใช้คือสูตร 15-15-15 คิดเป็นร้อยละ 3.7 และเมื่อพิจารณาปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกของเกษตรกรเปรียบเทียบกับปริมาณที่แนะนำโดยเจ้าหน้าที่เกษตรฯ พบว่าประเภทการเพาะปลูกไม้ผล ร้อยละ 48.7 ใช้ปริมาณน้อยกว่าคำแนะนำ ประเภทการเพาะปลูกที่นา ร้อยละ 48.0 ใช้ปริมาณน้อยกว่าคำแนะนำ ประเภทการเพาะปลูกพืชไร่ พบว่า ร้อยละ 11.0 ใช้ปริมาณน้อยกว่าคำแนะนำ ประเภทการเพาะปลูกพืชผัก พบว่า ร้อยละ 4.0 ใช้มากกว่าคำแนะนำ การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกใช้ปุ๋ยเคมีพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ตำบลท่าทุ่งหลวง ทากาศและท่าชุมเงิน

อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จัดปัจจัยคุณภาพและปัจจัยราคามีความสำคัญมาก ปัจจัยสถานที่จำหน่ายจัดให้มีความสำคัญปานกลางและปัจจัยบริการอื่นๆจัดให้มีความสำคัญน้อยที่สุด เมื่อจำแนกการจัดลำดับความสำคัญตามแต่ละตำบลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทาทุ่งหลวงจัดปัจจัยคุณภาพและปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลาง และปัจจัยการบริการอื่นๆเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศและทาขุมเงินจัดความสำคัญของปัจจัยเหมือนกันคือ ปัจจัยคุณภาพเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลางได้แก่ปัจจัยราคาและปัจจัยสถานที่จำหน่าย และปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุดได้แก่ปัจจัยการบริการอื่นๆ ในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 94.2 เลือกซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขตพื้นที่ทำการวิจัยและมีเพียงร้อยละ 5.8 ที่เลือกซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีที่อยู่นอกเขตพื้นที่ทำการวิจัย เมื่อจำแนกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทาทุ่งหลวงจะซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขต ร้อยละ 99.0 ซื้อจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีนอกเขตร้อยละ 1.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทากาศจะซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขต ร้อยละ 97.4 ซื้อจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีนอกเขตร้อยละ 2.6 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทาขุมเงินจะซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขต ร้อยละ 87.0 ซื้อจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีนอกเขตร้อยละ 13.0 ในการไปซื้อปุ๋ยเคมีกับร้านจำหน่ายดังกล่าวนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 87.0 มีพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยเคมีกับร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีเป็นร้านประจำและร้อยละ 13.0 ไม่มีการซื้อปุ๋ยเคมีเป็นประจำกับร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทาทุ่งหลวงซื้อปุ๋ยเคมีเป็นประจำจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีร้อยละ 98.0 และไม่เป็นร้านประจำร้อยละ 2.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทากาศซื้อปุ๋ยเคมีเป็นประจำจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี ร้อยละ 96.0 และไม่เป็นร้านประจำร้อยละ 4.0 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทาขุมเงินซื้อปุ๋ยเคมีเป็นประจำจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี ร้อยละ 69.0 และไม่เป็นร้านประจำร้อยละ 31.0 โดยเหตุผลในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีกับร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีเป็นประจำนั้น ร้อยละ 82.9 คือมีความสะดวกในการติดต่อ รองลงมา ร้อยละ 10.0 มีความคุ้นเคยกับเจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี ร้อยละ 3.3 มีการลดราคาปุ๋ยเคมี ร้อยละ 2.1 มีการให้สินเชื่อ ร้อยละ 1.3 มีบริการหลายๆอย่าง และร้อยละ 0.4 มีการจัดส่ง ตามลำดับ การใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 68.8 ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียวในการเพาะปลูก และร้อยละ 31.2 จะใช้ปุ๋ยเคมีผสมกับสารอื่นๆในการเพาะปลูกซึ่งจำแนกเป็นร้อยละ 96.5 จะใช้มูล

สัตว์เป็นส่วนผสมมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 2.3 จะใช้ฮอริโมนเป็นส่วนผสม โดยมีอัตราส่วนผสมที่ 10 ต่อ 1 และร้อยละ 1.2 จะใช้สารเร่งปฏิกิริยาเป็นส่วนผสม โดยมีอัตราส่วนผสมที่ 2 ต่อ 1 (อัตราส่วนผสม : ปุ๋ยเคมี ต่อ สารผสม) สำหรับอัตราส่วนผสมระหว่างปุ๋ยเคมีกับมูลสัตว์นั้นร้อยละ 55.4 จะใช้อัตราส่วนผสมของปุ๋ยเคมีต่อมูลสัตว์ในสัดส่วน 1 ต่อ 2 ถึง 1 ต่อ 10 รองลงมาร้อยละ 36.1 ใช้อัตราส่วนผสมในสัดส่วน 1 ต่อ 11 ถึง 1 ต่อ 20 ร้อยละ 4.9 ใช้อัตราส่วนผสมในสัดส่วน 1 ต่อ 21 ถึง 1 ต่อ 30 และร้อยละ 3.6 ใช้อัตราส่วนผสมในสัดส่วน 1 ต่อ 1 การพบเห็นความแตกต่างระหว่างคุณภาพและผลจากการใช้ปุ๋ยเคมีสูตรเดียวกันแต่ต่างยี่ห้อกันนั้นพบว่าผู้ตอบ แบบสอบถามร้อยละ 73.2 พบเห็นความแตกต่างและร้อยละ 26.8 ไม่พบเห็นความแตกต่าง

ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ตำบลท่าทุ่งหลวง ทากาศและท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จัดปัจจัยคุณภาพและปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลางและปัจจัยบริการอื่นๆเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด เมื่อจำแนกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลท่าทุ่งหลวงจัดปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่ปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ปัจจัยคุณภาพและปัจจัยสถานที่จำหน่ายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลางและปัจจัยบริการอื่นๆเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศและท่าชุมเงินจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวเหมือนกันคือปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยคุณภาพ ปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลางได้แก่ ปัจจัยราคาและปัจจัยสถานที่จำหน่ายและปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุดได้แก่ ปัจจัยบริการอื่นๆ การได้รับบริการพิเศษอื่นๆนั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 67.4 ไม่ได้รับบริการพิเศษและร้อยละ 32.6 ได้รับบริการพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการได้รับของแถมจำพวกขี้เถ้า ปุ๋ยหิน และในการไปซื้อปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่ร้อยละ 63.1 ไม่มีการรวมตัวกันไปซื้อปุ๋ยเคมี ร้อยละ 25.7 มีการรวมตัวกันไปซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อความสะดวกในการบรรทุก และร้อยละ 11.2 มีการรวมตัวกันไปซื้อเพื่อต่อราคาปุ๋ยเคมี ในการขนส่งปุ๋ยเคมีนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 92.0 นำพาหนะ / รถยนต์ไปบรรทุกเอง รองลงมาร้อยละ 5.8 ทางร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีจัดส่งให้ และร้อยละ 2.2 ว่าจ้างรถโดยสารประจำทาง ตามลำดับ

ข้อมูลพฤติกรรมกรซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมี

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็นเพศชายร้อยละ 83.3 เป็นเพศหญิงร้อยละ 16.7 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมา มีอายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.0 สถานะภาพในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ร้อยละ 83.7 เป็นผู้นำของครอบครัว และร้อยละ 16.3 เป็นเพียงสมาชิกในครอบครัว จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 88.3 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 11.0 จำนวนพื้นที่ครอบครอง (ไม่รวมที่พักอาศัย) นั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.0 มีจำนวนน้อยกว่า 5 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 34.7 มีจำนวน 5-10 ไร่ มีรายได้ต่อครัวเรือนต่อปีน้อยกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 50,000-99,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.3 การเป็นสมาชิกกลุ่มพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.3 เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รองลงมา ร้อยละ 39.3 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมใดๆ มีอาชีพเสริมในด้านงานแกะสลักมากที่สุดถึงร้อยละ 51.0 รองลงมา คือ การรับจ้างทั่วไป (แรงงานรายวัน) คิดเป็นร้อยละ 36.0 พบว่า ร้อยละ 92.0 ใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูก โดยมีเหตุผลว่า เพื่อให้พืชเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตดี และร้อยละ 8.0 ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูก โดยให้เหตุผลว่า ดินดีอยู่แล้ว ร้อยละ 54.2 และใช้แต่ปุ๋ยคอก ร้อยละ 45.8

พฤติกรรมกรซื้อปุ๋ยเคมี

ผู้ที่ไปทำการติดต่อซื้อปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่คือ ผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกซื้อ / เลือกใช้ปุ๋ยเคมีเอง คิดเป็นร้อยละ 94.6 และให้สมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวไป คิดเป็นร้อยละ 5.4 ความรู้สึกที่มีต่อราคาปุ๋ยเคมีนั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.5 มีความรู้สึกที่ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง รองลงมา ร้อยละ 5.4 มีความรู้สึกที่ปุ๋ยเคมีมีราคาไม่แพง และร้อยละ 1.1 ไม่มีความเห็นต่อราคาปุ๋ยเคมี ดังนั้น ร้อยละ 72.1 จึงมีพฤติกรรมกรต่อราคา / การเปรียบเทียบราคา ก่อนการซื้อปุ๋ยเคมี และร้อยละ 27.9 ไม่มีพฤติกรรมกรต่อราคา / การเปรียบเทียบราคา ในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมี โดยการเปรียบเทียบราคากับคุณภาพซึ่งพิจารณาจากการที่ปุ๋ยเคมีสูตรเดียวกัน แตกต่างด้านยี่ห้อและราคาดังนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.2 จะเลือกด้วนราคา โดยจะมีพฤติกรรมกรเปรียบเทียบปุ๋ยเคมีหลายยี่ห้อ ก่อนแล้วเลือกซื้อยี่ห้อที่มีราคาถูก รองลงมา ร้อยละ 38.1 จะเลือกด้วนคุณภาพ โดยจะระบุเลือกซื้อยี่ห้อเดิมไม่สนใจว่าราคาจะเป็นอย่างไร และ ร้อยละ 0.7 ไม่แสดง

ความคิดเห็น การชำระเงินในการซื้อปุ๋ยเคมีนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 94.9 ชำระเป็นเงินสด และร้อยละ 5.1 ใช้เครดิต / เงินเชื่อในการซื้อปุ๋ยเคมี และในการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีนั้น ร้อยละ 79.0 ไม่มีสมาชิกในครอบครัวร่วมตัดสินใจและร้อยละ 21.0 มีสมาชิกในครอบครัวร่วมตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีพบว่าคู่สมรสเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีถึงร้อยละ 89.7 รองลงมาคือบิดา - มารดา ร้อยละ 6.9 และสมาชิกอื่นๆในครอบครัว เช่น พี่-น้อง ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี(ที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว)ส่วนใหญ่คือเจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีคิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือเพื่อนบ้านคิดเป็นร้อยละ 28.6 เจ้าหน้าที่เกษตร คิดเป็นร้อยละ 15.9 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 1.5 และไม่มีผู้มีอิทธิพล ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 59.8 เมื่อไปซื้อปุ๋ยเคมีแล้วพบว่าร้านจำหน่ายดังกล่าวไม่มียี่ห้อปุ๋ยเคมีที่ต้องการซื้อนั้นจะมีการตัดสินใจเปลี่ยนไปดูร้านจำหน่ายอื่นๆเพื่อหาซื้อยี่ห้อดังกล่าว และร้อยละ 40.2 ยังคงเลือกซื้อปุ๋ยเคมีที่ร้านจำหน่ายเดิมโดยยอมรับสินค้าทดแทน(ปุ๋ยเคมียี่ห้ออื่น)และเมื่อเปลี่ยนร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีเพื่อหาซื้อยี่ห้อที่ต้องการซื้อนั้นเมื่อพบว่ายังคงไม่มียี่ห้อดังกล่าวส่วนใหญ่ร้อยละ 61.8 มีการตัดสินใจชะลอการซื้อเพื่อรอจนมียี่ห้อดังกล่าว และร้อยละ 38.2 มีการยอมรับสินค้าทดแทน(ปุ๋ยเคมียี่ห้ออื่น) ในด้านสูตรปุ๋ยเคมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 63.4 เมื่อไปซื้อปุ๋ยเคมีแล้วพบว่าร้านจำหน่ายดังกล่าวไม่มีสูตรปุ๋ยเคมีที่ต้องการซื้อนั้นจะมีการตัดสินใจเปลี่ยนไปดูร้านจำหน่ายอื่นๆเพื่อหาสูตรดังกล่าว และร้อยละ 36.6 ยังคงเลือกซื้อปุ๋ยเคมีที่ร้านจำหน่ายเดิมโดยยอมรับสินค้าทดแทน(ปุ๋ยเคมีสูตรอื่น)และเมื่อเปลี่ยนร้านจำหน่ายเพื่อหาสูตรที่ต้องการซื้อนั้นเมื่อพบว่ายังคงไม่มีสูตรดังกล่าวส่วนใหญ่ร้อยละ 64.0 มีการตัดสินใจชะลอการซื้อเพื่อรอจนมีสูตรดังกล่าว และร้อยละ 36.0 มีการยอมรับสินค้าทดแทน(ปุ๋ยเคมีสูตรอื่น) ปริมาณการซื้อปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูก ร้อยละ 98.2 มีการซื้อเป็นกระสอบ รองลงมาร้อยละ 1.1 จะซื้อทั้งแบบเป็นกระสอบและซื้อย่อยเป็นกิโลกรัม และร้อยละ 0.7 จะซื้อย่อยเป็นกิโลกรัมตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 53.3 ไม่พบปัญหาใดๆจากปุ๋ยเคมีที่ซื้อไปใช้ในการเพาะปลูก รองลงมา ร้อยละ 37.7 พบปัญหาปุ๋ยเปียก / จับตัวเป็นก้อน ร้อยละ 4.7 พบปัญหาการปลอมปนและร้อยละ 4.3 พบปัญหาภาชนะบรรจุฉีกขาด ภายหลังเมื่อพบปัญหาแล้วร้อยละ 41.9 ดำเนินการแก้ไขด้วยตนเอง รองลงมาร้อยละ 40.3 ไม่ดำเนินการใดๆภายหลังพบปัญหา ร้อยละ 11.6 แจ้งปัญหาต่อเจ้าหน้าที่เกษตร และร้อยละ 6.2 นำไปเปลี่ยนคืน

พฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 79.7 เมื่อซื้อปุ๋ยเคมีแล้วจะนำมาใช้ในการเพาะปลูกทันที รองลงมา ร้อยละ 15.2 เมื่อซื้อปุ๋ยเคมีแล้วบางส่วนจะนำมาใช้ในการเพาะปลูกทันทีและบางส่วนจะเก็บไว้ก่อนเพื่อนำมาใช้ภายหลังและร้อยละ 5.1 จะซื้อปุ๋ยเคมีโดยเก็บไว้ก่อนแล้วนำมาใช้ภายหลัง ส่วนการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีนั้นร้อยละ 79.0 ตัดสินใจด้วยตนเอง และร้อยละ 21.0 มีสมาชิกในครอบครัวร่วมตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีพบว่าคู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีถึงร้อยละ 94.8 รองลงมาคือสมาชิกอื่นๆในครอบครัว เช่น พี่-น้อง ร้อยละ 3.5 และ บิดา - มารดา ร้อยละ 1.7 ตามลำดับ ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่คือเจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่เกษตรฯ, กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และไม่มีผู้มีอิทธิพล คิดเป็นร้อยละ 28.3, 15.9, 1.5 และ 4.7 ตามลำดับ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 63.4 จะใช้ปุ๋ยเดี่ยวตลอด รองลงมา ร้อยละ 19.2 จะเปลี่ยนปุ๋ยไปเรื่อยๆ ร้อยละ 17.9 จะใช้หลายๆ ปุ๋ย และร้อยละ 0.3 มีการใช้ แบบผสมผสานและจะลองสูตรใหม่ตามลำดับ

ข้อมูลความต้องการใช้ปุ๋ยเคมีในอนาคต

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 88.8 จะยังคงใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกต่อไปในอนาคต โดยมีแค่ร้อยละ 11.2 ที่จะเลิกใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกโดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลจะเลิกทำการเพาะปลูก ถึงร้อยละ 64.5 สำหรับกลุ่มผู้ที่将继续ใช้ปุ๋ยเคมีต่อไปในอนาคตนั้น ร้อยละ 65.7 จะไม่เปลี่ยนแปลงปุ๋ยเคมีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันโดยให้ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าพอใจในคุณภาพแล้วได้ผลผลิตดี ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีโดยปุ๋ยที่มีความต้องการซื้อมากที่สุดได้แก่ปุ๋ยกระต่ายและปุ๋ยหิวไร่ ปุ๋ยที่มีความต้องการซื้อปานกลางได้แก่ปุ๋ยหัววัว-คันไถและปุ๋ยที่มีความต้องการซื้อน้อยที่สุดได้แก่ปุ๋ยโบ-ไม้(ปุ๋ยแห่งชาติ) เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลท่าทุ่งหลวงจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีเหมือนภาพรวมทั้ง 3 ตำบล ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลท่ากาศจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีโดยพิจารณาว่าปุ๋ยหิวไร่เป็นปุ๋ยที่มีความต้องการซื้อมากที่สุด ปุ๋ยกระต่ายและปุ๋ยหัววัว-คันไถเป็นปุ๋ยที่มีความต้องการซื้อปานกลางและปุ๋ยที่มีความต้องการซื้อน้อยได้แก่ปุ๋ยโบ-ไม้(ปุ๋ยแห่งชาติ) และผู้ตอบแบบสอบถาม

ถามในเขตตำบลทาขุมเงินจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับยี่ห้อปุ๋ยเคมีโดยพิจารณาให้ยี่ห้อที่มีความต้องการซื้อปานกลางได้แก่ ยี่ห้อเรือใบ, กระจ่ายและหัววัว-คันไถ และยี่ห้อที่มีความต้องการซื้อน้อยได้แก่ ยี่ห้อใบไม้(ปุ๋ยแห่งชาติ) และในการจัดระดับความต้องการใช้เกี่ยวกับยี่ห้อปุ๋ยเคมีพบว่ายี่ห้อที่มีความต้องการใช้มากที่สุดได้แก่ยี่ห้อกระจ่ายและยี่ห้อเรือใบ ยี่ห้อที่มีความต้องการใช้ปานกลางได้แก่ยี่ห้อหัววัว-คันไถ และยี่ห้อที่มีความต้องการใช้น้อยที่สุดได้แก่ยี่ห้อใบไม้(ปุ๋ยแห่งชาติ) เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทาขุมเงินจัดระดับความต้องการใช้เกี่ยวกับยี่ห้อปุ๋ยเคมีเหมือนภาพรวมของทั้ง 3 ตำบล ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศนั้นจัดระดับความต้องการใช้ปุ๋ยเคมีโดยยี่ห้อเรือใบจัดเป็นยี่ห้อที่มีความต้องการใช้มากที่สุด ยี่ห้อที่มีความต้องการใช้ปานกลางได้แก่ยี่ห้อกระจ่ายและยี่ห้อหัววัว-คันไถ และยี่ห้อที่มีความต้องการใช้น้อยได้แก่ยี่ห้อใบไม้(ปุ๋ยแห่งชาติ) ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทาขุมเงินจัดระดับความต้องการใช้ปุ๋ยเคมีโดยยี่ห้อที่มีความต้องการใช้ปานกลางได้แก่ยี่ห้อเรือใบ, กระจ่ายและหัววัว-คันไถ ยี่ห้อที่มีความต้องการใช้น้อยได้แก่ยี่ห้อใบไม้(ปุ๋ยแห่งชาติ) ไม่มียี่ห้อที่มีความต้องการใช้มากและมากที่สุด

ในด้านสูตรปุ๋ยเคมีนั้นร้อยละ 72.2 จะไม่เปลี่ยนแปลงสูตรปุ๋ยเคมีโดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามั่นใจในสูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ในด้านสถานที่จัดจำหน่ายนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 51.4 จะเปลี่ยนแปลงร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีเพราะต้องการหาร้านจำหน่ายที่มีราคาย่อมเยารักว่า และในด้านปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีนั้นร้อยละ 52.2 ไม่เปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้เพราะเชื่อมั่นว่าปริมาณที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมแล้ว

ข้อค้นพบ

ผลการวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพตลาดเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีและพฤติกรรมการซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในเขตตำบลทาขุมเงิน ทากาศและทาขุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีสถานะภาพเป็นผู้นำของครอบครัว จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ครอบครอง(ไม่รวมที่พักอาศัย) น้อยกว่า 5 ไร่ และมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีน้อยกว่า 50,000 บาท เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และมีอาชีพเสริมด้านงานแกะสลักไม้ ส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกเพื่อให้พืชเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตดี

สภาพการเพาะปลูก

ผู้ตอบแบบสอบถามมีพื้นที่การเพาะปลูกเป็นที่นามากที่สุด โดยส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ 2 ไร่ในการเพาะปลูกและนิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 พื้นที่การเพาะปลูกรองลงมาคือ พื้นที่ไม้ผล โดยส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกจำนวน 1 ไร่และนิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 พื้นที่พืชไร่ ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกจำนวน 1 และ 2 ไร่ นิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ในการเพาะปลูก และลำดับสุดท้ายคือพื้นที่พืชผัก ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกจำนวน 1 ไร่ และนิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน นั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีสัดส่วนพื้นที่การเพาะปลูกที่ใช้ปุ๋ยเคมีต่อพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมดมากกว่าร้อยละ 70 เป็นส่วนใหญ่ไม่ใช้ทุกครัวเรือน และปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกนั้นส่วนใหญ่ใช้น้อยกว่าคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เกษตรฯ โดยประเภทการปลูกไม้ผล, ที่นา และพืชไร่ ส่วนใหญ่ใช้ปริมาณปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกน้อยกว่าคำแนะนำ ส่วนประเภทการปลูกพืชผักนั้นส่วนใหญ่ใช้ปริมาณปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกมากกว่าคำแนะนำ

สภาพตลาดผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีและสภาพการใช้ปุ๋ยเคมีเบื้องต้น

สภาพตลาดของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมีนั้นจะเป็นตลาดที่มีค่อนข้างแคบโดยมีร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีที่ได้รับใบอนุญาตเพียง 2 ราย ลูกค้าที่ใช้บริการเป็นกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในเขตดังกล่าวที่ค่อนข้างมีกำลังซื้อพอสมควรโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่เป็นเจ้าของสวนลำไย พืชเศรษฐกิจของท้องถิ่นมีจำนวนเพียงไม่กี่ชนิดจึงทำให้ความต้องการสินค้าปุ๋ยเคมีไม่หลากหลายเลือกเฉพาะสูตรปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมกับพืชที่เพาะปลูกเท่านั้นจึงทำให้สินค้าปุ๋ยเคมีมีจำหน่ายเพียงเล็กน้อยทั้ง

ด้านสูตรและยี่ห้อ ปริมาณการจำหน่ายนั้นอยู่ในเกณฑ์ดีเพราะมีคู่แข่งน้อยรายในพื้นที่แต่จัดได้ว่าปริมาณดังกล่าวยังน้อยกว่าการคาดคะเนของเจ้าหน้าที่เกษตรฯที่ให้สัมภาษณ์ไว้เบื้องต้นเพราะปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรนั้นใช้น้อยกว่าคำแนะนำ ร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นเพียงตัวกลางในการจำหน่ายสินค้าเท่านั้นจึงทำให้ราคาจำหน่ายสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การไปซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายอื่นๆเช่น ร้านจำหน่ายในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพราะร้านจำหน่ายปุ๋ยในพื้นที่จะไปรับสินค้าปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีจากในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มาจำหน่ายต่อโดยบวกกำไรที่ต้องการ

ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ตำบลทาทุ่งหลวง ทากาศและทาขุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จัดปัจจัยคุณภาพและปัจจัยราคาที่มีความสำคัญมาก เมื่อจำแนกการจัดลำดับความสำคัญตามแต่ละตำบลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทาทุ่งหลวงจัดปัจจัยคุณภาพและปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศและทาขุมเงินจัดความสำคัญของปัจจัยเหมือนกันคือปัจจัยคุณภาพเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขต เมื่อจำแนกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเขตตำบลทาทุ่งหลวงจะซื้อปุ๋ยเคมีจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขตมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามในตำบลทากาศและทาขุมเงิน และส่วนใหญ่ซื้อปุ๋ยเคมีกับร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีเป็นร้านประจำโดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทาทุ่งหลวงมีการซื้อปุ๋ยเคมีเป็นประจำมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศและทาขุมเงิน โดยส่วนใหญ่มีเหตุผลว่ามีความสะดวกในการติดต่อกการใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกนั้นส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว(ไม่ผสมสารอื่นๆ)และส่วนใหญ่มีการพบเห็นความแตกต่างระหว่างคุณภาพและผลจากการใช้ปุ๋ยเคมีสูตรเดียวกันแต่ต่างยี่ห้อกัน ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ตำบลทาทุ่งหลวง ทากาศและทาขุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จัดปัจจัยคุณภาพและปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก เมื่อจำแนกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทาทุ่งหลวงจัดปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่ปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศและทาขุมเงินจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวเหมือนกันคือปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดได้แก่ปัจจัยคุณภาพ การได้รับบริการพิเศษอื่น ๆ นั้นพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้รับบริการพิเศษ ไม่มีการรวมตัวกันไปซื้อปุ๋ยเคมีและทำการขนส่งปุ๋ยเคมีโดยนำพาหะ / รถยนต์ไปบรรทุกเอง

พฤติกรรมกรซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมี

พฤติกรรมกรซื้อปุ๋ยเคมี

ผู้ไปทำการติดต่อซื้อปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่คือ ผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกซื้อ / เลือกใช้ปุ๋ยเคมีเอง มีความรู้สึกว่ปุ๋ยเคมีมีราคาแพงจึงมีพฤติกรรมกรต่อรองราคา / การเปรียบเทียบราคาก่อนการซื้อปุ๋ยเคมีและมีพฤติกรรมกรเปรียบเทียบปุ๋ยเคมีหลายๆี่ห้อก่อนแล้วเลือกซื้อยี่ห้อที่มีราคาถูกโดยชำระเป็นเงินสด ในการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีไม่มีสมาชิกในครอบครัวร่วมตัดสินใจแต่มีผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี(ที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว)คือเจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี เมื่อไปซื้อปุ๋ยเคมีแล้วพบว่าร้านจำหน่ายดังกล่าวไม่มียี่ห้อปุ๋ยเคมีที่ต้องการซื้อนั้นจะมีการตัดสินใจเปลี่ยนไปดูร้านจำหน่ายอื่นๆเพื่อหาซื้อยี่ห้อดังกล่าวถ้าพบว่ยังคงไม่มียี่ห้อดังกล่าวมีการตัดสินใจจะลกรซื้อเพื่อรอจนมียี่ห้อดังกล่าว ในกรณีท่ไปซื้อปุ๋ยเคมีแล้วพบว่าร้านจำหน่ายดังกล่าวไม่มีสูตรปุ๋ยเคมีที่ต้องการซื้อนั้นจะมีการตัดสินใจเปลี่ยนไปดูร้านจำหน่ายอื่นๆเพื่อหาสูตรดังกล่าวหากพบว่ยังคงไม่มีสูตรดังกล่าวมีการตัดสินใจจะลกรซื้อเพื่อรอจนมีสูตรดังกล่าว ปริมาณการซื้อปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกมักมีการซื้อเป็นกระสอบและไม่พบปัญหาใดๆจากปุ๋ยเคมีที่ซื้อไป

พฤติกรรมกรใช้ปุ๋ยเคมี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เมื่อซื้อปุ๋ยเคมีแล้วจะนำมาใช้ในการเพาะปลูกทันที ในการตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยเคมีนั้นตัดสินใจด้วยตนเองแต่ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่คือเจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี ส่วนในการตัดสินใจเลือกใช้ยี่ห้อปุ๋ยเคมีนั้นจะใช้ยี่ห้อเดียวตลอด

ความต้องการใช้ปุ๋ยเคมีในอนาคต

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกต่อไปในอนาคตโดยตัดสินใจจะไม่เปลี่ยนแปลงยี่ห้อและสูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพราะมีความมั่นใจในคุณภาพของยี่ห้อและสูตรของปุ๋ยเคมีดังกล่าว ซึ่งในการจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับยี่ห้อปุ๋ยเคมี

โดยยี่ห้อมีความต้องการซื้อมากได้แก่ยี่ห้อกระต่ายและยี่ห้อเรือใบ เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลท่าทุ่งหลวงจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับยี่ห้อมันนี่เคมีเหมือนภาพรวมทั้ง 3 ตำบล ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับยี่ห้อมันนี่เคมีโดยพิจารณาว่ายี่ห้อมันนี่เคมีเป็นยี่ห้อมีความต้องการซื้อมากที่สุดและผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลท่าชุมเงินจัดระดับความต้องการซื้อเกี่ยวกับยี่ห้อมันนี่เคมีโดยพิจารณาให้ยี่ห้อมันนี่เคมีมีความต้องการซื้อปานกลางได้แก่ ยี่ห้อมันนี่เคมี, กระต่ายและหัววัว-คันไถ ไม่มียี่ห้อมันนี่เคมีมีความต้องการซื้อมากที่สุดเลยและในการจัดระดับความต้องการใช้เกี่ยวกับยี่ห้อมันนี่เคมีพบว่ายี่ห้อมันนี่เคมีมีความต้องการใช้มากได้แก่ยี่ห้อกระต่ายและยี่ห้อเรือใบ เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลท่าทุ่งหลวงจัดระดับความต้องการใช้เกี่ยวกับยี่ห้อมันนี่เคมีเหมือนภาพรวมของทั้ง 3 ตำบล ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศนั้นจัดระดับความต้องการใช้ยี่ห้อมันนี่เคมีโดยยี่ห้อมันนี่เคมีจัดเป็นยี่ห้อมันนี่เคมีมีความต้องการใช้มากที่สุด ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลทากาศนั้นไม่มีการจัดระดับความต้องการใช้ยี่ห้อมันนี่เคมีมากที่สุดมีเพียงระดับความต้องการใช้ปานกลางได้แก่ยี่ห้อเรือใบ, กระต่ายและหัววัว-คันไถ

ในด้านปริมาณมันนี่เคมีที่ใช้ในการเพาะปลูกนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงเพราะเชื่อว่าปริมาณที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมโดยทำให้พืชเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตดีเป็นที่น่าพอใจแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงร้านจำหน่ายมันนี่เคมีเพื่อให้ได้มันนี่เคมีที่มีราคาถูกลง

ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามพบว่าปัจจัยราคาเป็นปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้มีการปรับปรุงมากที่สุดโดยระบุความต้องการให้มันนี่เคมีมีราคาที่ต่ำกว่าในสภาวะปัจจุบันเพื่อลดต้นทุนในการใช้ทำให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้นกว่าเดิมและจากการที่มันนี่เคมีมีราคาแพงทำให้ไม่กล้าที่จะลงทุนซื้อเป็นจำนวนมากเพื่อไปใช้ในการเพาะปลูกเพราะกลัวจะได้ผลตอบแทนไม่คุ้มกับการลงทุน อีกทั้งยังคาดหวังถึงความช่วยเหลือจากรัฐบาลให้มากขึ้นในด้านการกำหนดราคาขายหรือการแทรกแซงราคา ส่วนปัจจัยด้านการบริการอื่นๆ เป็นปัจจัยที่ถูกเสนอแนะรองจากปัจจัยด้านราคาโดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องการได้รับบริการพิเศษอื่นๆ เช่น การให้ของแถม และต้องการให้ทางร้านจำหน่ายจัดส่งมันนี่เคมีให้ด้วย

จากการศึกษาสรุปได้ว่าจากการดำเนินชีวิตในสังคมที่เรียบง่าย, ไม่กระตือรือร้นหรือ ขวนขวายมากนักของผู้ตอบแบบสอบถามทำให้เกิดนิสัยที่ยินยอม, ไม่ชอบดิ้นรน, ชอบความสะดวกสบายและค่อนข้างยอมรับการจัดการต่างๆ ได้ง่ายดาย ซึ่งเป็นนิสัยที่ทำให้ถูกผู้อื่นเอาเปรียบได้เสมอ ในการประกอบอาชีพก็มักจะทำอย่างง่ายๆ พอเลี้ยงครอบครัว เช่น ในด้านการเกษตรก็จะทำการเพาะปลูกแบบพอสมควรต่อการดำรงชีพไม่เน้นถึงส่วนเหลือจากการบริโภคเพื่อนำไปจำหน่าย ทำให้มีการดูแลรักษาทำเพียงพอสมควร การใช้ปุ๋ยเคมีก็จะใช้ในปริมาณหรือในสูตรที่ไม่ตรงกับคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เกษตรฯ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังมีความเข้าใจที่ผิดๆ เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีเช่น กลัวทำให้ผลผลิตเสียหายหรือทำให้ดินเค็มได้ นั่นเป็นเพราะขาดความเข้าใจถึงความเหมาะสม, ปริมาณการใช้ และประโยชน์ของปุ๋ยเคมีอย่างแท้จริง อีกทั้งการใช้ปุ๋ยคอกผสมกับปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในการเพาะปลูกนั้นจะต้องมีความเข้าใจถึงชนิดและปริมาณความต้องการธาตุอาหารที่พืชต้องการก่อนเพราะจึงจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแต่จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีผสมกับปุ๋ยหมักจะผสมและใช้โดยใช้อัตราไม่แน่นอนและขาดความเข้าใจดังกล่าวทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่น่าพอใจ และจากความต้องการความสะดวกสบายทำให้ส่วนใหญ่มองว่าการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบากทำให้เกิดการละเลยและส่วนใหญ่หันไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ เช่น การรับจ้างแรงงาน และการรับจ้างแกะสลักไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตตำบลทากาศเป็นแหล่งที่มีการเปลี่ยนอาชีพดังกล่าวมากที่สุดทำให้ความสนใจในการประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรมของตำบลดังกล่าวลดลงอย่างมากดังนั้นในตำบลทากาศจึงไม่มีผู้สนใจที่จะเปิดร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี ผิดกลับตำบลทาทองหลวงและทาจุมเงินซึ่งมีคนในท้องถิ่นมองเห็นช่องทางด้านการตลาดจึงขออนุญาตเปิดร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีขึ้น และเนื่องจากร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีดำเนินการโดยบุคคลในท้องถิ่นซึ่งในชุมชนนั้นๆ มักจะเป็นที่รู้จักกันทั่วไปหรืออาจเป็นเครือญาติกันทำให้เกษตรกรในชุมชนนั้นๆ นิยมที่จะไปทำการซื้อปุ๋ยเคมีเป็นประจำกับร้านดังกล่าวซึ่งเป็นเพราะความสะดวกสบายในการติดต่อซื้อและการเดินทาง อีกทั้งรู้จักกับเจ้าของร้านทำให้เกิดความเคยชินในการซื้อ ไม่มีการเปรียบเทียบราคาจำหน่ายปุ๋ยเคมีและไม่มีการรวมกลุ่มกันไปซื้อ ทำให้ไม่สามารถต่อรองราคาปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งได้ และมีการขัดแย้งในด้านพฤติกรรม การซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งในด้านการใช้ปุ๋ยเคมีมีการระบุความต้องการใช้เพียงยี่ห่อเดียวซึ่งเป็นยี่ห่อที่ต้องการใช้ แต่ในการไปซื้อกลับมีการพิจารณาเปรียบเทียบราคาของแต่ละยี่ห่อและเลือกราคาที่ถูกกว่าซึ่งอาจเป็นยี่ห่อที่ไม่ตรงกับยี่ห่อที่ต้องการใช้เป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยราคาเพราะในสภาวะที่ปุ๋ยเคมีมีราคาแพงและเกษตรกรต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายจึงได้มีพฤติกรรมดังกล่าว

สำหรับด้านปัจจัยราคานั้นพบว่า เป็นปัจจัยที่ถูกควบคุมโดยบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายปุ๋ยเคมีซึ่งจะกำหนดราคาจำหน่ายปุ๋ยเคมีที่สูงมากในช่วงฤดูการเพาะปลูกเพราะตลาดมีความต้องการมากแต่เมื่อช่วงปลายฤดูการเพาะปลูกราคาจำหน่ายกลับลดลงมาประมาณ 30 - 70 บาท เมื่อเทียบกับราคาในช่วงฤดูการเพาะปลูกขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การตลาดในการตั้งราคาของบริษัท และในแต่ละปีปัจจัยราคาของปุ๋ยเคมีก็จะมี การเคลื่อนไหวไม่คงที่เพราะจะแปรผันตามปัจจัยการผลิตที่นำเข้ามาจากต่างประเทศโดยมีผลกระทบจากค่าเงินบาทและต้นทุนในด้านต่างๆของบริษัท แต่ในการจำหน่ายปุ๋ยเคมีให้กับตัวแทนจำหน่ายในแต่ละเขตนั้นจะมีราคามาตรฐานในการออกตัวจำหน่ายและเมื่อนำมาจำหน่ายสู่พ่อค้าคนกลางเพื่อขายต่อให้กับเกษตรกรจะทำให้เกิดราคาที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับต้นทุนการจำหน่ายและต้นทุนการขนส่งสินค้า(ในการเปรียบเทียบปัจจัยราคาจำหน่ายของปุ๋ยเคมีพบว่าจังหวัดนครสวรรค์มีราคาจำหน่ายถูกกว่าจังหวัดลำพูนประมาณ 50-70 บาทเพราะมีต้นทุนการขนส่งสินค้าที่ถูกกว่า) และจากการศึกษาแนวโน้มในอนาคตพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการเปลี่ยนร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีเพื่อหาซื้อปุ๋ยเคมีในราคาที่ถูกลง นับว่าเป็นช่องทางและโอกาสสำหรับผู้สนใจจะเปิดร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขตดังกล่าว ถึงแม้ว่าจากการศึกษาพบว่าปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นสาเหตุจากการที่ปุ๋ยมีราคาแพงและยังมีความเข้าใจที่ผิดๆเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมี ดังนั้นถ้ามีการแก้ไขในประเด็นเหล่านี้ให้ถูกต้องปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีอาจจะเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

ด้านเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรในเขตตำบลท่าทุ่งหลวง ทากาศและท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีพฤติกรรมการซื้อและการใช้ที่ไม่ถูกต้องทำให้เสียเปรียบในด้านต้นทุนการผลิตและไม่สามารถนำปุ๋ยเคมีไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ในด้านพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยเคมีนั้นเกษตรกรควรจะมีการรวมกลุ่มกันไปซื้อเพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการต่อรองราคาและประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง อีกทั้งการซื้อปุ๋ยเคมีนอกฤดูการเพาะปลูกและเก็บไว้ใช้ในฤดูการเพาะปลูกต่อไปเพราะจะได้ราคาถูกกว่าแต่เกษตรกรก็ยังคงมีความเสี่ยงเพราะราคาปุ๋ยเคมีมีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ในแต่ละปีอีกทั้งจะต้องเสียโอกาสในการใช้เงินทุนเพราะต้องซื้อปุ๋ยเคมีเก็บไว้ซึ่งเกษตรกรที่มีเงินทุนอย่างพอเพียงและมีสถานที่ในการเก็บรักษาปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมอาจใช้วิธีการเฉลี่ยต้นทุนคือซื้อปุ๋ยเคมีนอกฤดูการเพาะปลูกในปริมาณ $\frac{1}{2}$ ของปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีทั้งหมด

และไปซื้ออีก $\frac{1}{2}$ ในฤดูกาลเพาะปลูกถัดไปเพื่อลดความเสี่ยง ในด้านพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีนั้น การใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณน้อยกว่าคำแนะนำเพื่อความประหยัดนั้นยังเป็นการคิดที่ไม่ถูกต้อง เพราะควรพิจารณาถึงปริมาณความต้องการของพืชที่เพาะปลูกก่อน ถ้าพืชขาดธาตุอาหารหรือได้รับในปริมาณที่ไม่เพียงพอก็จะทำให้ผลผลิตที่ได้รับไม่ดีเท่าที่ควร กล่าวโดยสรุปเกษตรกรจะต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิดในการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมที่ยึดปฏิบัติมาเพราะส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจผิดๆอีกมากต้องยอมรับถึงเทคโนโลยีใหม่ๆที่จะช่วยในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรเองจึงควรจะมีความรู้และความเข้าใจในเทคนิคการเพิ่มผลผลิต (การบำรุงรักษาและการใช้ปุ๋ยเคมี) ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้มีแนวความคิดที่ถูกต้องในการใช้ปุ๋ยเคมี และการเพิ่มผลผลิตเพื่อการดำรงชีพแบบระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเพื่อสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสามารถกระทำได้โดยรวมกลุ่มเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการร่วมมือช่วยเหลือกันในด้านต่างๆอีกทั้งควรปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ที่สนับสนุนโดยส่วนราชการ เพราะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อกลุ่มเกษตรกรเองในการต่อรองในด้านต่างๆ เช่น การจัดซื้อปุ๋ยเคมีและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรต่างๆ การขายผลผลิตการเกษตร เป็นต้น

ด้านภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสังคมชนบท เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทที่สำคัญมากในการกระทำตามทฤษฎีใหม่ในการสนับสนุนการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรในชนบทเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้วหน่วยงานเหล่านี้จะต้องทำความเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้นๆให้ถูกต้องและพยายามชี้แจงถึงเป้าหมายการดำเนินงานของส่วนราชการให้ชุมชนนั้นได้เข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ในช่วงแรกจัดได้ว่าการส่งเสริมด้านการเกษตรจะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาไปสู่จุดหมายดังนั้นเจ้าหน้าที่เกษตรและหน่วยงานของกระทรวงเกษตรฯจึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะต้องแนะนำแก่บุคลากรในชุมชนอย่างเหมาะสมในด้านการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพ ควรจะมีการออกสำรวจและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรถึงในท้องถิ่น เพื่อวิจัยถึงสภาพการเพาะปลูก เช่น พืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน แหล่งน้ำ เป็นต้น มีการอบรมให้ความรู้และความช่วยเหลือแก่เกษตรกรให้สามารถเพิ่มผล

ผลิตทางการเกษตรให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ ควรทำแปลงทดลองการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่ออธิบายและแสดงถึงประโยชน์ของปุ๋ยเคมีให้เกษตรกรได้เข้าใจอย่างถูกต้องเพื่อสามารถชี้แจง และทำให้เกษตรกรเข้าใจถึงสัดส่วนปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีและสูตรปุ๋ยเคมีที่เหมาะสม

ด้านผู้ที่สนใจจะเปิดร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี

ผู้ที่สนใจจะเปิดร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมีในเขตดังกล่าวควรจะได้รับความร่วมมือจาก คนในท้องถิ่นหรืออาจเป็นบุคคลในท้องถิ่นเองเพราะจะช่วยให้อาจเข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้นและจะ ต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติและประโยชน์ของปุ๋ยเคมีให้ถูกต้องเพื่อสามารถ แนะนำเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ควรจะหาแหล่งสินค้าที่มีราคาถูกเพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ ในด้านลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มบริการพิเศษต่างๆที่เหมาะสม เช่น การจัดส่งสินค้าปุ๋ยเคมี เพื่อ เป็นการส่งเสริมด้านการตลาดทำให้ตลาดมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น ควรสนับสนุนและส่งเสริมงาน กิจกรรมของส่วนราชการที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ควรจะทำการศึกษาในปัจจุบันและประเด็น ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรในด้านเกษตรจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อที่จะสามารถคาดการณ์ถึงความต้องการปุ๋ยเคมีที่เพิ่มขึ้นและดำเนินกิจกรรมอื่นๆที่จะช่วยใน การส่งเสริมให้ตลาดมีการขยายตัวมากขึ้น ในการเลือกพิจารณาถึงปัจจัยสถานที่ในการเปิดร้าน จำหน่ายปุ๋ยเคมีนั้นจากการศึกษาพบว่าตำบลทากาศเป็นสถานที่ที่ค่อนข้างมีความเหมาะสมมาก เพราะไม่มีคู่แข่งอยู่ในเขตตำบลนั้นเลยและเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มต้องการเปลี่ยนร้านจำหน่ายปุ๋ย เคมีในอนาคตสูงกว่าตำบลอื่นๆแต่ต้องทำการศึกษาถึงแนวโน้มทางการตลาดและความ ต้องการปุ๋ยเคมีของตำบลทากาศให้ดีกว่าก่อนเพราะว่าประชากรส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจในด้าน เกษตรเท่าที่ควรเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการลงทุน